

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНО- ЛОГІЧНОЇ (ПРОФІЛАКТИЧНОЇ) ПОЛІТИКИ

Болдарь Г.Є.

МІЖГАЛУЗЕВІ ЗВ'ЯЗКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА: ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ

УДК 343.2.01

Актуальність. Всі галузі системи права України взаємообумовлені та взаємопов'язані між собою. Кожна галузь права має притаманні лише їй функції, які вона виконує в рамках правової дійсності. У такому разі відносини між галузями складаються у складні багатофункціональні зв'язки, при наявності яких зміни в одній галузі права можуть викликати певні зміни в іншій.

У зв'язку з цим важливим напрямком соціальної ідентифікації системи права України є подолання ізольованості і непрохідності внутрішньої форми права – його галузей і інститутів. Жорстке розмежування і розведення соціальних фактів по різних галузям і інститутам права з механічними процесуальними і матеріальними межами призводить до втрати духовного і психологічного змісту цих фактів, зниження можливостей взаємозаміни і взаємопереходів інститутів, засобів, інструментів регулювання у суміжні, такі, що більше відповідають невлловимому законодавцем духу конкретної ситуації [1, с. 121–122].

Постановка проблеми. Питання міжгалузевої взаємодії є одним з найцікавіших та найскладніших у юридичній науці. У рамках теорії права вона розглядалась у роботах С.С. Алексєєва, А.Б. Венгерова, М.І. Магузова, О.В. Малько та інших.

Певні аспекти міжгалузових зв'язків кримінального права досліджено у роботах з проблем кваліфікації, бланкетних диспозицій, кримінально-правової політики. Це, зокрема, праці П.С. Берзіна, Н.В. Бєляєвої, І.Н. Бокової, М.С.Боровікова, Я.М. Брайніна, Л.П. Брич, В.А. Владимірова, С.Ю. Віщина, І.М.Гальперіна, Л.Д.Гаухмана, В.О. Гацєлюка, В.К. Гришука, М.М. Гродзинського, Н.О.Гуторової, П.Ф. Грішаніна, П.С. Дагєля, О.О. Дудорова, М.І.Загороднікова, І.А. Ісмаїлова, І.І. Карпенця, В.Я. Квапіса, М.І. Ковальова, О.І.Коробєєва, М.Б. Кострової, В.М. Кудрявцева, Н.Ф. Кузнєцової, В.В. Лунєєва, Ю.І.Ляпунова, Г.М. Міньковського, А.А. Мітروفанова, В.О. Навроцького, О.В. Наумова, П.М. Панченко, Е.Ф. Побєгаїло, В.П. Рєвіна, О.Б.Сахарова, А.В.Сельського, В.В. Соколова, М.О. Стручкова, А.Я. Сухарева, А.А.Тєр-Акопова, А.Н. Траїніна, П.Л. Фріса, М.І. Хавронюка, Г.З. Яремко та інших учених.

Аналіз літератури дозволяє стверджувати, що сьогодні фахівці спрямували свої зусилля на вивчення специфіки зв'язків між кримінальним правом та однією окремо взятою галуззю (господарське, цивільне) або «спорідненою» групою

галузей, які мають суміжні предмети правового регулювання (кримінально-виконавче та кримінально-процесуальне право). Так, у різні часи взаємодію кримінального права з певними галузями вивчали такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як В.І. Бенедик, А.О. Васильченко, Д.Ю. Гончаров, В.Г. Даєв, А.Е. Жалінський, К.П. Задоя, О.В. Ільїна, В.А. Кірін, С.О. Кузніченко, М.І. Панов, С.О. Письменський, Т.Г. Понятовська, Д.М. Пайвін, А.Д. Проппляков, І.В. Шипко та інші.

Єдиним комплексним дослідженням безпосередньо міжгалузевих зв'язків кримінального права є докторська дисертація (1998 р.) сучасного російського вченого-криміналіста М.І. Пікурова, проте в українській кримінально-правовій науці цієї проблемі не приділялося достатньої уваги.

Метою пропонованої статті є дослідження поняття, видів та основних ознак міжгалузевих зв'язків кримінального права у нормах Загальної та Особливої частин КК України.

Вислад основного матеріалу. У юридичних дослідженнях державно-теоретичного характеру загальноновизнаним вважається той факт, що кожна галузь права є найкрупнішим структурним елементом системи права. Саму систему права у цьому аспекті можна розглядати з двох позицій: як складову правової системи держави та як самостійну систему, яка утворюється з певних елементів – норм, інститутів та галузей права. У зв'язку з цим вважаємо, що можна виділити зовнішні та внутрішні зв'язки системи права.

Слід погодитись із Р.Б. Тополевським, що поняття «система» синтезує в собі всі аспекти системності об'єкта, представляючи його як єдність елементів, що знаходяться в певних зв'язках і відносинах, що визначають існування об'єкта як цілого і відносно незалежного назовні явища [2, с. 13].

В свою чергу зв'язком називається співвідношення між різними факторами, явищами, подіями, засновані на взаємозалежності і взаємообумовленості [3, с. 356]. Під взаємозв'язком відповідно розуміють взаємний зв'язок між двома чи багатьма явищами, предметами [3, с. 85].

Що стосується системи права, то її існування забезпечують зовнішні та внутрішні зв'язки. Зовнішніми (міжсистемними) є ті зв'язки, які забезпечують гармонійне включення системи права у правову систему. Як слушно зауважує Н.М. Оніщенко, не можна забезпечити внутрішню єдність всіх діючих в державі норм права, в першу чергу, законодавства, стійке їх включення в інститути і галузі права, ігноруючи той факт, що сама система цих норм покладена в механізм більш високого рівня, компонентами якого є не тільки норми, але також правовідносини і правосвідомість, що перебувають у нерозривному зв'язку [1, с. 57].

Завдяки внутрішнім (внутрішньосистемним) зв'язкам існує єдність норм, інститутів та галузей та підсистем (публічного і приватного) у системі права. Саме такі зв'язки у системі права і є, на наш погляд, міжгалузевими. Адже серед ознак, які характеризують систему права як самостійне стійке утворення, фахівці відзначають те, що норми права, які її складають, взаємоузгоджені між собою, знаходяться у відносинах внутрішнього підпорядкування та взаємовпливу [4, с. 387]. Слід погодитись з тим, що система права є цілісним комплексом відмежованих, взаємопов'язаних і взаємодіючих один з одним елементів – норм

писаного і неписаного права, які утворюють особливу єдність із суспільними відносинами, що знаходять прояв у суспільстві та державі [5, с. 7]

Розглянемо питання класифікації міжгалузевих зв'язків кримінального права. Відомий теоретик права С.С. Алексєєв вважає, що в системі права від профілюючих (базових) галузей йдуть генетичні, функціональні та структурні зв'язки до відповідних процесуальних галузей, проте він не роз'яснює що саме розуміється під кожним з названих видів зв'язків. Учений зауважує, що процесуальні галузі як би надбудовуються над фундаментальними матеріальними [6, с. 249]. Крім цього науковець зауважує, що фундаментальними (профілюючими, базовими) галузями є державне (конституційне), адміністративне, цивільне, кримінальне, а також три процесуальні галузі – цивільно-процесуальне, адміністративно-процесуальне, кримінально-процесуальне [6, с. 248].

І.В. Шишко ретельно дослідивши на рівні докторської дисертації взаємозв'язок кримінально-правових та регулятивних норм у сфері економіки, дійшла висновку, що диспозиції «економічних» норм КК, так само як й інших норм Особливої частини КК обумовлені (детерміновані) відповідними регулятивними, за винятком тих кримінально-правових норм, які встановлюють відповідальність за порушення природних прав людини [7, с. 11–12].

Вітчизняна дослідниця С. Гемай виділяє декілька типів співвідношення норм кримінального та кримінально-процесуального права. По-перше, вони можуть перебувати між собою як у прямому, так і в опосередкованому зв'язку. Так, у складному (опосередкованому) зв'язку перебувають між собою норми кримінально-процесуального права, якими встановлюються строки провадження у справах, та норми кримінального права, що визначають строки давності притягнення до кримінальної відповідальності [8, с. 64]. У прямому зв'язку перебувають норми окремих інститутів кримінального та кримінально-процесуального права. Прикладом, на думку вченого, є всі норми розділу IX Загальної частини КК України, що встановлюють підстави звільнення від кримінальної відповідальності, яким корелюють ст.ст. 7–11-1 КПК України [8, с. 65].

По-друге, зв'язок норм кримінального та кримінально-процесуального права простежується на трьох рівнях їхнього співвідношення, що відповідають тричленній структурі права: галузь, інститут, норма. Крім того С. Гемай робить висновок, що на всіх рівнях співвідношення виявляється службова роль норм процесуального права щодо норм матеріального [8, с. 65].

Російський вчений Д.Ю. Гончаров під міжгалузевими взаємозв'язками кримінального та кримінально-процесуальних розуміє взаємодію нормативних положень кримінального та кримінально-процесуального законодавства про права та обов'язки суб'єктів суспільних відносин, які виникають у результаті вчинення злочинів [9, с. 8].

Він дійшов висновку, що названі галузі права в історико-правовому аспекті пов'язують генетичні взаємозв'язки та ті, що складаються у процесі спеціалізації, до яких належать зв'язки інтеграції та диференціації [9, с. 8–9].

Генетичні зв'язки кримінального та кримінально-процесуального законодавства – це така закономірність, за якої на ранніх етапах історичного розвитку зародження кримінально-процесуального законодавства у виді появи більшого

числа писаних норм потягнуло зародження кримінального законодавства у виді окремих матеріальних норм, а пізніше остаточне формування матеріального кримінального законодавства визначило формування кримінально-процесуального законодавства як самостійної галузі [9, с. 8–9].

Зв'язки диференціації норм кримінального та кримінально-процесуального законодавства – це такі взаємозв'язки, що склалися у процесі історичного розвитку, суть яких полягає у розділенні матеріальних і процесуальних норм кримінального законодавства та придбанні ними все більш специфічних, своєрідних ознак [9, с. 9].

Зв'язки інтеграції норм кримінального та кримінально-процесуального законодавства – це взаємозв'язки регламентації того загального, співпадаючого, що притаманно групам суспільних відносин, які виникають у зв'язку із вчиненням злочину [9, с. 9].

Крім того, на думку Д.Ю. Гончарова, між нормами чинного кримінального та кримінально-процесуального законодавства існують такі типи взаємозв'язків: предметно-системні, структурні, функціональні та колізії [9, с. 10].

Предметно-системні зв'язки норм матеріального та процесуального кримінального законодавства – це зв'язки, які встановилися між суспільними відносинами, що складають предмет правового регулювання кримінального та кримінально-процесуального законодавства, які [9, с. 69].

Структурні зв'язки матеріального та процесуального кримінального законодавства – це взаємодія юридичних приписів, законодавчих інститутів та галузей кримінального та кримінально-процесуального законодавства, що входять до єдиного законодавчого комплексу, між собою [9, с. 105].

Функціональні зв'язки охоронних норм кримінального та кримінально-процесуального законодавства – це такі зв'язки, при яких дія охоронних норм кримінального законодавства залежить від порушення зобов'язуючих або забороняючих та (або) від зміни будь-яких регулятивних норм кримінально-процесуального законодавства [9, с. 10].

Під колізіями норм кримінального та кримінально-процесуального законодавства Д.Ю. Гончаров розуміє взаємозв'язки, при яких матеріальні та процесуальні норми кримінального законодавства суперечать в регулюванні одного фактичного відношення [9, с. 11].

Слід відзначити, що при аналізі міжгалузевих зв'язків у всіх вищезазначених формулюваннях Д.Ю. Гончаров використовує як синоніми поняття «галузь права» та «галузь законодавства». Про помилковість такого підходу мова буде йти нижче.

К.П. Задоя та О.В. Львіна між нормами кримінально-виконавчого права, кримінально-процесуального та кримінального права виділяють такі типи зв'язків: кореспондування, конкретизації, доповнення (субсидіарності) та суперечності (контрадикторності) [10, с. 264–265].

Видається не зовсім обгрунтованою позиція цих авторів про те, що законодавцю варто уникати зв'язків доповнення (субсидіарності) [10, с. 265]. Адже одним із способів викладу юридичних норм у статтях нормативно-правових актів, є такий, коли норма права викладена у двох або декількох статтях одного і того

самого нормативного акта або навіть іншого нормативного акта. Така правова норма, елементи якої «розкидані», тобто містяться в різних статтях чи підрозділах тексту, а іноді й в декількох нормативно-правових актах, отримала в науці назву «логічної» [11, с. 43].

Проте слід погодитись з висновком К.П. Задої та О.В. Ільїної про те, що зв'язків суперечності (тобто, по суті, колізій) варто уникати, оскільки вони є показниками некоректності та несистемності законотворчої практики [10, с. 265]. Цієї думки дійшов й Д.Ю. Гончаров, який наголошує, що норми процесуального кримінального законодавства не повинні ні «втручатися» у матеріальне кримінальне законодавство, ні тим більше йому суперечити [9, с. 69].

У спеціальній літературі за ознакою домінування (виріпальності) впливу норм однієї галузі на зміст норм іншої розрізняють два основних види міжгалузевих взаємозв'язків: субординаційні (вертикальні, ієрархічні) і координаційні (горизонтальні). Субординація означає підпорядкованість норм ієрархічно нижчих вищим (конституційне право, міжнародне право) [12, с. 67; 13, с. 409]. Як слушно зазначає І.В. Шипко, норми конституційного та міжнародного права можуть «диктувати» й інші «свої умови» (включаючи незастосування певних видів покарання) [7, с. 12]. Що стосується відносини координації, то вони складаються за відсутності підпорядкованості правових компонентів і підсистем один одному. Горизонтальні зв'язки наявні при взаємодії норм кримінального й цивільного або адміністративного права [12, с. 67; 13, с. 409].

Проте слід мати на увазі, що одна й та сама галузь права за критерієм впливу на формування змісту норм кримінального права може перебувати одночасно у двох типах взаємозв'язків: субординаційних та координаційних. Наприклад, зв'язок норм КК України та конституційних норм, з одного боку, має ієрархічний характер, причому в цих відносинах домінують останні. Це пояснюється тим, що Конституція України є Основним Законом і жодний інший нормативно-правовий акт не повинен їй суперечити. Проте між кримінальним і конституційним правом також вбачаються й горизонтальні структурні зв'язки. Вони мають місце в тому разі, коли мова йде про злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина, відповідальність за вчинення яких передбачена V розділом Особливої частини КК України. Наприклад, бланкетними диспозиціями, для конкретизації змісту яких використовуються джерела права, що за своєю галузевою належністю є конституційними, є ч. 4 ст. 157; ч.ч. 1, 4, 5, 7, 11 ст. 158; ч. 1 ст. 158-2; ч.ч. 1 та 2 ст. 159-1; ч.ч. 1 та 2 ст. 162 та інші [14, с. 214–237].

Крім того, одночасно вертикальні та горизонтальні взаємозв'язки простежуються між нормами кримінально-процесуального та кримінального права. Норми останнього мають домінуючий (ієрархічний) вплив на кримінально-виконавче право, адже виключно в КК України сформульовані склади злочинів, які впливають на предмет доказування в кримінальній справі, а також види покарань, підстави звільнення від кримінальної відповідальності та покарання тощо. Проте між певними кримінальними та кримінально-процесуальними нормами явно вбачається координаційний тип зв'язку, зокрема в статтях XVIII розділу Особливої частини КК України «Злочини проти правосуддя», в яких міститься

бланкетна відсилка до кримінально-процесуального законодавства. Як слушно зауважує Д.Ю. Гончаров, кримінально-процесуальне законодавство, яке в силу історичних традицій роз'яснює значення основних понять, що використовуються в ньому, є той галуззю законодавства, до норм якого правозастосовник нерідко звертається для з'ясування тих чи інших кримінально-правових норм [9, с. 97].

Висновки. Міжгалузеві зв'язки – це такі співвідношення, що складаються між нормами, інститутами, галузями та підсистемами публічного і приватного права, які забезпечують взаємодію, єдність, цілісність і стабільність системи права. Такі зв'язки можна називати системоутворюючими або системними. По відношенню до системи права як єдиного органічного утворення вони є внутрішньосистемними.

Система права є системою як органічною, суть якої в тому, що вона саморозвивається, залишаючись єдиним цілим, в процесі свого розвитку проходить етапи ускладнення та диференціації. Саме тому можна виділити багато типів міжгалузевих зв'язків, які поділяються за різними критеріями: функціональні, структурні, генетичні; диференціації та інтеграції; такі, що мають втілення у текстах статей КК та ті, що у ньому не закріплені; кореспондування, конкретизації, доповнення (субсидіарності) та суперечності (контрадикторності або колізії) тощо.

Поділ за критерієм вирішальності впливу норм однієї галузі на формування змісту норм іншої галузі на субординаційні та координаційні зв'язки, на наш погляд, є не зовсім коректним.

Видається, що бажання виокремити у всьому різноманітті міжгалузевих зв'язків ієрархічні пояснюється певним отождивованням структури системи права, а також його джерел із структурою системи законодавства. Загально-визнано, що система законодавства, на відміну від системи права, може бути класифікована за юридичною чинністю нормативно-правових актів, тобто має субординаційну або ієрархічну (вертикальну) структуру. Ієрархічна ж побудова системи права (норми, інститути, галузі та підсистеми публічного і приватного права) не може розглядатися підставою для висновку про підпорядкованість норм права, оскільки усі вони об'єднані виключно горизонтальними зв'язками, усі вони утворюють взаємопов'язаний фронт, являючи собою елементи єдиної правової дійсності [5, с. 7].

Первинним елементом системи законодавства є нормативно-правовий акт, а системи права – норма права. Як слушно зауважує Р.С. Мельник, нині беззаперечно слід визнати, що нормативно-правовий акт є далеко не єдиною формою буття права [5, с. 2]. Дійсно, фахівці сходяться на тому, що джерелами права є нормативно-правовий договір, правовий звичай, правовий прецедент, принципи права, корпоративні акти, релігійно-правові тексти, акти «м'якого права» (рекомендаційні акти міжнародних організацій) [2, с. 7; 15, с. 6]. Я.Г. Яремко на підставі проведеного дослідження дійшла висновку, що конкретизований зміст бланкетної диспозиції статті Особливої частини Кримінального кодексу України повинен встановлюватись за допомогою приписів інших галузей права, що мо-

жуть бути формалізовані у нормативно-правових актах, нормативно-правових договорах та правових звичаях [16, с. 44].

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень вважаємо вивчення міжгалузевих зв'язків, які простежуються у галузях публічного права.

1. *Онiценко Н. М. Теоретико-методологічні засади формування та розвитку правової системи: дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.01 / Онiценко Наталія Миколаївна. – К., 2002. – 378 с.*
2. *Тополевський Р. Б. Системні зв'язки юридичних джерел права: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.01 / Тополевський Руслан Богданович. – Х., 2004. – 204 с.*
3. *Великий тлумачний словник сучасної української мови / [укр. і гол. ред. В. Т. Бусел]. – К. ; Ірпін' : ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.*
4. *Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / [Зайчук О.В., Засць А.П., Журавський В.С. та ін.]; за ред. О.В. Зайчука, Н.М. Онiценко. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.*
5. *Мельник Р. С. До питання пошуку нових вихідних позицій розуміння категорії «система права» / Р. С. Мельник // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2011. – № 1 (52). [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvhnmuvs/2011_52/index.htm.*
6. *Алексеев С.С. Общая теория права : в 2-х т. – Т. 1. – М. : Юрид. лит., 1981. – 360 с.*
7. *Шишко И. В. Взаимосвязь уголовно-правовых и регулятивных норм в сфере экономической деятельности: дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08 / Шишко Ирина Викторовна. – Екатеринбург, 2004. – 402 с.*
8. *Гемай С. Стівідношення норм кримінально-процесуального і кримінального права / Світлана Гемай // Вісник прокуратури. – 2007. – № 1 (67). – С. 59–63.*
9. *Гончаров Д. Ю. Взаимосвязи и коллизии норм уголовного и уголовно-процессуального законодательства : дис. кандидата юрид. наук : спец. 12.00.08 / Гончаров Денис Юрьевич. – Екатеринбург, 2004. – 190 с.*
10. *Задоя К. П. Типи зв'язків норм кримінально-виконавчого права з нормами кримінального права та процесу / К. П. Задоя, О. В. Львіна // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 2. – С. 264–266 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Chkup/2010_2/264.pdf.*
11. *Алексеев С. С. Общая теория права. В двух томах. Т. 2. – М. : Юрид. лит., 1982. – 360 с.*
12. *Адоевская О. А. О системообразующих связях уголовного права с другими отраслями права / О. А. Адоевская // Уголовное право : стратегия развития в XXI веке : материалы Шестой Международной научно-практической конференции 29 – 30 января 2009 г. – М. : Проспект, 2009. – С. 67–68.*
13. *Энциклопедия уголовного права. Т. 1. Понятие уголовного права / [Лесников Г. Ю., Лопашенко Н. А, Пудовочкин Ю. Е. и др.]. – СПб. : Издание профессора Малинина, 2005. – 699 с.*

14. Яремко Г. З. *Бланкетні диспозиції в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.08 / Яремко Галина Зіновівна. – Львів, 2010. – 408 с.*
15. Гуцина Н. А. *Системные связи в праве / Н. А. Гуцина // Право и политика. – 2005. – № 5. – С. 10–14.*
16. Яремко Г. З. *Бланкетні диспозиції в статтях Особливої частини Кримінального кодексу України : [монографія] / Яремко Г. З. ; за ред. В. О. Навроцького. – Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 432 с.*

Болдарь Г.С. Міжгалузеві зв'язки кримінального права: поняття та класифікація

У статті розглянуті найбільш типові форми міжгалузевих зв'язків у нормах Загальної та Особливої частин КК України. Розкрито їх поняття, види, та основні ознаки.

Ключові слова: міжгалузеві зв'язки, система права, форми міжгалузеві взаємодії, бланкетна диспозиція.

Boldar G.S. Межотраслевые связи уголовного права: понятие и классификация

В статье рассмотрены наиболее типичные формы межотраслевых связей в нормах Общей и Особенной частей УК Украины. Раскрыто их понятие, виды и основные признаки.

Ключевые слова: межотраслевые связи, система права, формы межотраслевого взаимодействия, бланкетная диспозиция.

Boldar G.Y. The inter-branch connections in criminal law: the notion and classification

In the article legal analysis of the most typical forms of the inter-branch connection in the norms of the General and Special parts of the Criminal Code of Ukraine is carried out. Their notion, types and principal signs.

Key words: inter-branch connections, system of law, forms of inter-branch reciprocity, blanket disposition.

САВИНОВА Н.А.

КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ: ВИТОКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ДЕТЕРМІНАЦІЇ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ГЛОБАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

УДК 343.79

Якщо ще десять років тому у нашій державі єдиний склад злочину, що передбачав кримінальну відповідальність за втручання в роботу ЕОМ, систем та комп'ютерних мереж та розповсюдження комп'ютерного вірусу переважно викликали здивовані посмішки, а кілька освічених спеціалістів в області протидії хакерським посяганням намагалася протистояти кібератакам на банки, сьогодні повною мірою зрозуміло, що то був лише повільний початок такої, що ескалує, навали кібернетичної злочинності, що набирає шалених обертів пропорційно динаміці інформаційного суспільства.

Навіть на первинних стадіях кібернетичні злочини мали світове значення, і, як свідчить історія кіберзлочинності, їх різноманітність стартувала від трансформації від загально кримінальної злочинності під впливом розвитку технологій.